

holdes skjult for tiltalte, men det var forudsat, at oplysning om et vidnes identitet kunne hemmeligholdes for tiltalte.

I overensstemmelse hermed var det i retspraksis i enkelte tilfælde blevet tilladt, at oplysninger om et vidnes identitet hemmeligholdtes.

Spørgsmålet om anvendelse af anonyme vidner blev forelagt Højesteret i en sag fra 1983. Højesterets afgørelse er gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1984, s. 81. I denne sag var en person, som tidligere var straffet adskillige gange for bl.a. berigelsesforbrydelser, bordelvirksomhed og overfald, herunder grov vold, sat under tiltale for omfattende heroinhandel. I byretten og landsretten var den pågældende fundet skyldig i videresalg af mindst 1 kg heroin og idømt fængsel i 5 år og 6 måneder. Byrettens og landsrettens afgørelser byggede i væsentlig grad på forklaringer afgivet af 2 vidner, hvis identitet var holdt skjult for tiltalte, og hvis forklaring var afgivet i retten uden tiltaltes tilstedeværelse. Under anke til Højesteret påstod tiltalte dommen ophævet under henvisning til, at der var begået en alvorlig rettergangsfejl ved brugen af anonyme vidner. Ved afgørelsen delte Højesteret sig i et flertal på fem dommere og et mindretal på to dommere.

Flertallet fandt ikke, at der var begået rettergangsfejl i byretten og landsretten og udtalte, at der undtagesvis kunne ske anonym vidneførsel, hvis der var nærliggende risiko for, at vidnet eller vidnets nærtstående kunne lide overlast, og hvis hensynet til retshåndhævelsen på grund af sagens alvor og forklarings betydning for sagen gjorde det påkrævet. I sådanne tilfælde kunne tiltalte efter flertallets opfattelse endvidere udelukkes fra at overvære forklarings afgivelse eller afskæres fra efterfølgende at blive gjort bekendt med forklaringen i det omfang, det var nødvendigt for at hemmeligholde vidnets identitet.

Mindretallet fandt ikke, at retsplejeloven indeholdt hjemmel til at hemmeligholde et vidnes identitet eller til at afskære vidnet fra at blive bekendt med indholdet af vidneforklaringen.

2.5. Tidligere lovforslag og initiativer vedrørende vidnebeskyttelse

2.5.1. Under henvisning bl.a. til Højesterets dom fra 1983 fremsatte medlemmer af Socialistisk Folkeparti og Venstresocialisterne i december 1984 et lovforslag om forbud mod anonyme vidner (L 102). Under 1. behandling af forslaget tilkendegav den daværende justitsminister, at han ville anmode Retsplejerådet om en udtalelse om spørgsmålet.

Retsplejerådet afgav herefter betænkning nr. 1056/1985 om anonyme vidner mv.

Retsplejerådet delte sig i et flertal på seks medlemmer og et mindretal på to medlemmer.

Flertallet foreslog en lovregulering af området, således at *indholdet* af vidneforklaringer aldrig kan holdes hverken helt eller delvist hemmeligt for tiltalte. Endvidere foreslog flertallet en begrænset adgang til – i praksis ved såkaldte tilfældige vidner – at hemmeligholde vidners navn, stilling og bopæl for tiltalte og til yderligere i disse situationer at bestemme, at tiltalte skal fjernes fra retslokalet under vidnets forklaring for derved at opnå, at også vidnets udseende hemmeligholdes.

Mindretallet foreslog, at den retstilstand, som var fastslået ved Højesterets afgørelse, fortsat burde være gældende.

Retsplejerådets forslag er i øvrigt udførligt omtalt i pkt. 4.2. nedenfor, hvortil henvises.

Den 9. april 1986 fremsatte den daværende justitsminister et lovforslag om forbud mod hemmeligholdelse af vidneforklaringer (L 234), som byggede på flertallets indstilling i Retsplejerådets betænkning. Forinden fremsættelsen af dette lovforslag havde medlemmer af Socialistisk Folkeparti og Venstresocialisterne i oktober 1985 genfremsat det tidligere lovforslag om forbud mod anonyme vidner.

Ved 3. behandling af de to forslag i maj 1986 blev justitsministerens forslag forkastet, mens det af oppositionspartierne fremsatte forslag blev vedtaget.

Der henvises for så vidt angår det sidstnævnte forslag til lov nr. 321 af 4. juni 1986, Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne, sp. 3582 og 4816, og tillæg A, sp. 1855, samt Folketingstidende 1985-86, forhandlingerne, sp. 730, 1959, 11300 og 11570, tillæg A, sp. 1035, tillæg B, sp. 1565, og tillæg C, sp. 737.

For så vidt angår den daværende justitsministers forslag henvises til Folketingstidende 1985-86, forhandlingerne, sp. 9318, 9859, 11300 og 11569, tillæg A, sp. 5423, og tillæg B, sp. 1577.

2.5.2. Som omtalt under pkt. 2.3.3. ovenfor har retsplejelovens bestemmelser om forbud mod hemmeligholdelse af vidners identitet, som blev vedtaget ved lov nr. 321 af 4. juni 1986, herefter været gældende. Medlemmer af Socialistisk Folkeparti og Venstresocialisterne fremsatte dog i november 1986 forslag om ophævelse af den ved lov nr. 321 af 4. juni 1986 gennemførte bestemmelse om, at tiltalte skal have tilsendt en genpart af bevisfortegnelsen.

Forslaget blev vedtaget og gennemført som lov nr. 273 af 13. maj 1987. Der henvises til Folketingstidende 1986-87, forhandlingerne, sp. 3023, 6102, 11187